

Leto 2012

Zadeva Dominique Strauss-Kahn, ki je lani pretresala Francijo, je povedala marsikaj o nekoli posebnem »statusu«, ki so ga v javnosti uživali francoski politiki. »Mediji so bili dolgo časa zelo prizanesljivi do njih, zdaj pa je videti, da je temu konec. Morda ne povsem, a veliko stvari bo odslej drugačnih.« Tudi 75-odstotno obdavčenje milijonarjev [zaslužka, ki presega milijon evrov] naprej razvema strasti, a je vendar »zelo simbolična gesta. Z njo spremenjajo razpoloženje, ne bodo pa 'rešili' Francije, saj ne zadeva prav veliko ljudi. Cilj je pokazati, da se je treba za boljši jutri truditi skupaj. Vsakdo se mora potruditi. Spodbudno pa je, da jim je v krizi uspelo vzpostaviti diskurz o nujnosti močnejšega socialnega konsenza, ne pa, denimo, o socialnih delitvah.«

› stavlja visoko na kakovostni lestvici, zaradi visokih stroškov dela pa je manj uspešna in konkurenčna pri izdelkih srednjega razreda. »Težave, ki jih imamo pri tem, kako se na novo pozicionirati, so dediščina stare strategije in vedno vnovičnega podpiranja velikih podjetij, da ne bi propadla. In zato nam zdaj v ekonomiji močno primanjkuje kreativnosti in novosti. Malo je podjetij, mladih in svežih, ki so se na noge postavila v zadnjih petnajstih ali dvajsetih letih.«

Francosko-nemškega vlaka ni

Francosko-nemški vlak, ki je (bil) tudi del slovenskega političnega besednjaka, se zdi, kakor še razmišlja Marc-Olivier Padiš, povsem ustavljen, saj je v zadnjih letih spodletelo ničkoliko francosko-nemških srečanj. »Ukvarjamo se z vprašanji evra in političnih predstavnikov, ki so v resnici izjemno zapleteni problemi: zadevajo vsako politično kulturo posebej, francosko in nemško.« Tesnejšega zblizanja Francije in Nemčije ni pričakovati, razen »če bi vse razpadlo in bi bilo treba postaviti na novo. V sedanjih razmerah in zaradi načina, kako funkcionira Evropa, pa si ni mogoče predstavljati, da bi jo lahko skupaj naprej vleкли Francija in Nemčija.« Padiš prav tako ne verjame, da bi se lahko Evropejci realizirali v federalni ureditvi, kajti zgodovinske in geografske posebnosti držav so preveč poudarjene. »Mnogo verjetneje je, da se vedno ne bo vodilo v federalizem. Vidimo, kaj se dogaja v Španiji ali Belgiji: ideja federacije je v teh težkih časih zaradi pomanjkanja solidarnosti med regijami postavljena pod vprašaj. Kako bi lahko torej v sedanji krizi evra prešli v evropsko federalno ureditev? Federacija je predvsem slogan in votla beseda. Realni cilj ni sistem po zgledu ZDA. Res pa je, da potrebujemo več kot le minimum sodelovanja med državami. In kaj je tisto vmes, poskušamo izumiti prav zdaj.« ■

Ženski pevski zbor Kombinat Pravi koncert z žarom na katerem poje tu

Nedavno je ženski pevski zbor Kombinat, ki je uradno nastal na ustanovni skupščini na dan upora 27. aprila 2008, izdal prvi album. Ideja za tak zbor, ki ga vodi zborovodja Mateja Mavri, se je mladim ženskam porodila na neki deklščini. Partizanske, delavske in socialne pesmi so spet ponesle med nas in mlajšim generacijam približale pesmi njihovih staršev in starih staršev.

Zdenko Matoz,
foto Jure Eržen

Na album so uvrstile dvajset pesmi, predstavile pa ga bodo 8. februarja v ljubljanski Unionski dvorani. Ker so Kombinatke kolektiv, tudi odgovarjajo kolektivno.

Začele ste naključno in ostale skupaj namerno.

Ksenija Jus: Začetek je bil spontan, potem pa nas je naprej gnala potreba, da postanemo glas ljudstva.

Maksimiljana Ipavec: Kombinat nismo samo me, pevke, ampak tudi ožje in širše okolje, ki nas podpira, predvsem pa poslušalci, naše občinstvo. Za nas je pravi koncert z žarom in dušo tisti, na katerem pojemo vsi. Me smo le spodbujevalke.

Smo vsi Kombinat?

Maksimiljana Ipavec: Seveda, vendar le tisti, ki to želijo. Nikogar nočemo v nič siliti.

Dokler niste ve začele prepevati uporniških, delavskih in partizanskih pesmi, so te pesmi skorajda izginile iz naše kulturne in politične javnosti.

Maksimiljana Ipavec: Te pesmi v zadnjih dvajsetih letih dejansko niso popolnoma izginile, bile pa so potisnjene na rob. Slišale so se na partizanskih proslavah in sindikalnih srečanjih, ki so v Sloveniji izključno 1. maja, ter na koncertih tržaškega partizanskega zbora Pinka Tomažiča in ljubljanskega partizanskega pevskega zbora.

Tudi me smo večinoma tista generacija, ki se nekaterih pesmi še spomnimo, ne pa tudi vseh. Ko smo tudi pri sebi spet odkrivale pesmi, smo odkrivale tudi okoliščine, v katerih so pesmi nastale in ki poudarijo njihovo sporočilo.

Razlog, da se teh pesmi ni več pelo, je v tem, ker smo živeli v iluziji, da pesmi, ki govorijo o solidarnosti, sočutju in uporu kot vrednoti, ne bomo nikoli več potrebovali. Kot so pokazali zadnji meseci, smo čisto po nemarnem pozabili na take pesmi.

Ksenija Jus: Mi, ki smo bili generacija sedemdesetih in osemdesetih, smo ujeli ravno še delček te pogače naših prednikov, države, ki je prej obstajala. V odraslem življenju pa smo ujeli delček tega krutega razdejanja, ki smo mu priča. Še dobro, da je ta generacija obstajala, kajti tako smo spet povezali to vizijo, sicer skozi glasbo. Menim, da če in ko se bo vzpostavil pravičnejši svet za vse, ne le v Sloveniji, ampak tudi širše, te pesmi ne bomo nikoli več dali v predal, vključno z vsemi novimi pesmimi, ki še prihajajo.

Maksimiljana Ipavec: Te pesmi so po eni strani pričevalke preteklosti, po drugi pa so nam opomnik, da ne smemo nikoli pozabiti, ker bomo sicer dediščino naših starih očetov pripravili za svoje otroke.

Kmalu ste sledila sorodna projekta: Karmine Šilec Na juriš in the mood ter Rock Partyzani Aleša Klinarja. Če je bil prvi prilžnostni projekt, so Rock Partyzani popolna vulgarizacija in komercializacija revolucionarnih pesmi. Vaš odnos do teh pesmi pa je drugačen.

Maja Cipot: Ja, je. Moj odnos do teh pesmi je predvsem čustven in intimen. Ne predstavljam si, da bi s temi pesmimi lahko služila denar, plesala napol naga in pela *Na juriš*. S to pesmijo sporočam njeno sporočilo. Prizadevam si za to, da bodo te pesmi obstale in da jih bomo me, ko bomo stare, še vedno pele naokoli in da me bo mogoče kdaj moj sin spremljal s harmoniko ... Želim si pa, da pesmi ostanejo take, kot so, prvotne in izvirne.

Maksimiljana Ipavec: Me smo že na začetku, ko smo oblikovale zbor, zapisale besedilo za popotnico – to je naš kredo, ki je napisan na ovitku albuma. Tam med drugim piše, da te pesmi za nas niso le besede, ampak dragocena pričevanja generacij pred nami. Tako jih tudi dojemamo in želimo njihovo sporočilo predati naprej, čim

PREBERITE V PONEDELJEK

Kronologija neke diskreditacije

OSEBNO

Matej Tonin

INTERVJU

Tanja Fajon

DELO OZADJA

rom in dušo je tisti, tudi občinstvo

bolj neokrnjeno. Ponavadi jih na nastopih še pospremimo z zgodbo, vsekakor pa jih izvajamo dostojanstveno.

Ksenija Jus: Očitno postaja delček pogače iz preteklosti prepotreben duhovni kruh vseh nas zdaj in tu.

Maksimiljana Ipavec: Ko smo začele peti, so nam dejali: Ah, punce, ste pa našle tržno nišo. V bistvu pa smo našle duhovno nišo.

Svoj prvenec ste posnele že pred leti, vendar se je zapletlo z izdajo, zato ste se odločile, da ga boste posnele na novo in izdale v samozaložbi. Kaj se je zgodilo?

Maksimiljana Ipavec: Prvič smo sne-male 8. in 9. maja 2010 v studiu Hendrix na Radiu Koper. Takrat smo si zamislile, da bi bil ta album dokument prvih dveh let našega delovanja. Da bi vseboval studijske pesmi in vsa naša dotedanja glasbena sodelovanja, ki jih ni bilo malo. To so bili Stranci, Jerca Mrzel, Aleš Hadalin, nastop na Izštekanih, Jani Kovačič, Mondine, tržaški partizanski pevski zbor in drugi. Z RTV Slovenija smo se pogovarjali glede pravic, kar je trajalo kar nekaj časa, ker se s tem pač ne ukvarjamo profesionalno. Ko smo po letu in pol uredili vsa razmerja, smo ugotovile, da me nismo več tisto. Bilo bi neodgovorno do poslušalcev izdajati album, ki je bil konceptualno povsem drugače zasnovan, samo zato, da ga izdamo. S posnetki pač smemo razpolagati in jih bomo ob kaki priložnosti, kakšni obletnici tudi izdale.

Torej že imate veliki izgubljeni album Kombinatk?

(Smeh.)

Maja Cipot: Kot vsaka dobra skupina ... **Vmes ste z leti postale zelo znane in močno prepoznavne. Nastopate, kjerkoli vas povabijo?**

Maja Cipot: Fizično je nemogoče nastopiti povsod, kamor nas povabijo.

Torej imate veliko povabil?

Maja Cipot: Ravno zadnjič sem dejala, da ne moremo takrat nastopiti, ker že imamo nastop, pa so mi punce rekly, da je bil mišljen termin za leto 2014. No, en termin aprila 2014 imamo že zaseden, nekaj jih je pa še prostih. (Smeh.)

Smo matere, žene, delavke in nam ne uspeva nastopati po trikrat med vikendom,

ne med tednom, pevke pa so iz vse Slovenije. Tako imamo lahko dva do tri nastope na mesec in tedenske vaje.

Ksenija Jus: Glede na razmere v državi bodo naši glasovi še pogosteje zveneli, vendar na ulicah ...

Kombinat je že logistično zahteven projekt, saj je toliko mladih žensk. Ko se začnejo gripe v vrtcih, se vaše vrste nekoliko razredčijo ...

Maja Cipot: Me smo kot en velik vrtec: ko ena pride bolna, smo čez deset dni vse bolne ...

Koliko vas je zdaj v Kombinat?

Maja, Maksimiljana in Ksenija

Maksimiljana Ipavec: Nas je 65 aktivnih pevk, 14 je mladih mamic, nekatere trenutno ne morejo peti zaradi drugih obveznosti, ostajajo pa v zboru, sicer pa nas je v zboru okoli 80. Vsako leto pa imamo avdicijo.

Album, na katerega smo zelo dolgo čakali, skorajda ni prišel v bolj ugodnem trenutku – kmalu po koncu sveta, kot so napovedovali Maji, in ob demokratičnem pre-

Oblast se najbolj boji ljudi. Ljudi pa vsak dan boli marsikaj, še posebej pa izgubljeno dostojanstvo. To so tisti strici iz ozadja, zaradi katerih ljudje živijo ponižani dan za dnem. To so ti strici, ki so nas pripeljali na ceste, ulice in trge.

bujanju slovenskega naroda. To se je verjetno zgodilo naključno?

Ksenija Jus: (Šaljivo.) Ne, ne, to je del svetovne zarote ...

Maksimiljana Ipavec: To je posledica kompleksnih povezav, ki segajo daleč v vesolje ...

Maja Cipot: Kdo ve, kateri božji delci so krivi ...

Maksimiljana Ipavec: Oblast se najbolj boji ljudi. Ljudi pa vsak dan boli marsikaj, še posebej pa izgubljeno dostojanstvo. To so tisti strici iz ozadja, zaradi katerih ljudje živijo ponižani dan za dnem. To so ti strici, ki so nas pripeljali na ceste, ulice in trge.

Na albumu sta dve himni: nova Pesem upora, ki je postala ena od obveznih pesmi, ki jih prepevajo ljudje na protestih, in Internacionala, delavska himna.

Ksenija Jus: Ko sem napisala to pesem, je bilo meni in tudi drugim pevkam v zboru zelo pomembno, da delček te sodobnosti, ki je sicer 21. stoletje, in v njem čutimo vse tisto, kar so čutili tudi prej, ubesedim še enkrat. Mislim, da smo to odlično naredile, v glasbo pa jo je odel Drago Ivanuša. Vedno, ko se pesem zapoje, se sliši to, kar smo slišale takrat.

Maksimiljana Ipavec: Tako Ksenijina Pesem upora in pesmi upora na splošno so lučke v temi, ki ljudem sporočajo: ne obupati. Te pesmi so pomniki, da si moramo prizadevati, da bomo živeli. Na albumu smo namenoma naredile oklepaj z dvema himnama. Internacionala pa je še vedno aktualna kot takrat, ko je nastala. ■